

Museer 2021

Kulturfakta 2022:2

Postadress: Box 1001, 405 21 Göteborg

Besöksadress: Södra Vägen 54

Telefon: 031-395 20 00

E-post: info@kulturanalys.se

Webbplats: www.kulturanalys.se

© Myndigheten för kulturanalys 2022

Foto: Norrköpings stadsmuseum, Årets museum 2021.

Formgivning: Bazooka

Myndigheten för kulturanalys

Museer 2021

Kulturfakta 2022:2

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Summary	6
Inledning.....	8
Rapportens disposition.....	8
Undersökningen	9
Definitionen av ett museum.....	9
Målpopulationen	9
Museikategorier	10
Museer som får utskick	11
Museer som uppfyller museidefinitionen och kan särredovisa sin verksamhet.....	11
Tillfrågade och svarande museer	12
Tillfrågade museer	13
Svarande museer.....	14
Många tillfälligt stängda museer under pandemiåren.....	14
Frågor till museerna	14
Bortfall och korrigerade tidsserier.....	15
Bortfallskomplettering av tidsserier	15
Korrigerig och komplettering av data	15
Organisationsform.....	16
Samlingarnas inriktning	17
Historia och arkeologi är den vanligaste huvudinriktningen	18
Besök och entréavgifter	21
Besöken återhämtade sig med 17 procent under 2021	21
Museernas filialverksamhet.....	23
Ett av fyra besök görs av barn och unga.....	23
Besök på webbplatsen ökade	24
På 37 procent av museerna är det helt fri entré	25

Publika aktiviteter och utställningar.....	27
Fler permanenta och tillfälliga utställningar	27
Ökning av publika aktiviteter jämfört med 2020, men fortfarande lägre än innan pandemin.....	28
Ekonomi	29
Totala intäkter och kostnader ökar	29
Intäkter per intäktsslag	30
Bidrag är en stor andel av intäkterna	30
Intäkter från andra källor	31
Kostnader per kostnadsslag.....	32
Personal	34
Viss ökning av årsarbetskrafter 2021	34
Fler kvinnor än män arbetar på museerna	35
Den ideella arbetskraften hälften så stor som innan pandemin	35
Små museer och botaniska trädgårdar	37
Samlingarnas inriktning	37
Besök	38
Intäkter och kostnader.....	38
Årsarbetskrafter	39
Referenser.....	40
Bilaga I. Metodbeskrivning för uppräknig och imputering	41

Sammanfattning

Rapporten *Museer 2021* är en sammanställning av uppgifter om svenska museers besök, verksamhet, personal och ekonomi. Statistiken baseras på en enkätundersökning med de museer som uppfyller Kulturanalys museidefinition. I 2021 års statistik redovisas svar från 321 museer med minst en årsarbetskraft. Vidare har 169 museer med mindre än en årsarbetskraft samt botaniska trädgårdar svarat på enkäten; dessa resultat presenteras separat.

Under pandemin tvingades många museer att tillfälligt stänga eller på andra sätt anpassa sin verksamhet efter de restriktioner som rådde. Under 2021, pandemins andra år, har museernas verksamhet återhämtat sig på flera plan, men inte till samma nivåer som innan pandemin.

Under 2021 gjordes omkring 11,8 miljoner museibesök, en ökning med 17 procent jämfört med 2020. Restriktioner och rekommendationer med anledning av pandemin har medfört att besöken på museerna minskade drastiskt det första pandemiåret 2020 jämfört med 2019. Under det andra pandemiåret 2021 återhämtade sig besöken något, men utgör bara drygt 40 procent av den totala besöksvolymen 2019. År 2021 var andelen besök av barn och unga 28 procent av det totala antalet verksamhetsbesök. Detta är ungefär lika stor andel som föregående år och innan pandemin. Även andelen skolbesök, 5 procent, är i stort sett oförändrad över åren.

Antalet permanenta och tillfälliga utställningar ökade för samtliga museer med minst 10 årsarbetskrafter jämfört med 2020. Däremot fortsatte antalet vandringsutställningar och utställningsplatser att minska även 2021. Även antalet publika aktiviteter – exempelvis filmvisningar, kurser och guidade visningar – ökade jämfört med 2020, men museerna anordnade fortfarande färre aktiviteter än 2019.

Pandemin gav även avtryck på museernas ekonomi. Museernas samlade intäkter uppgick 2021 till 6,07 miljarder kronor och de samlade kostnaderna till 6,06 miljarder kronor. Jämfört med 2020 ökar de samlade intäkterna med 9,8 procent och de samlade kostnaderna med 7,6 procent; de är nu tillbaka på samma nivå som 2019. Likt innan pandemin utgjorde en stor del av museernas inkomster av bidrag, men denna andel ökade under pandemiåren.

Det totala antalet årsarbetskrafter på museerna uppgick till 5 250, en ökning med 4 procent jämfört med 2020, men antalet är fortfarande färre än 2019. En majoritet av museernas redovisade årsarbetskrafter, 62 procent, utgjordes av kvinnor. Under 2021 uppskattade museerna att det totala antalet ideellt utförda årsarbetskrafter var ungefär 172. Jämfört med 2020 innebär detta en ökning av den ideella arbetskraften med omkring 20 procent, men det ideella arbetet är fortfarande knappt hälften av vad det var innan pandemin.

Summary

The report *Museer 2021* [Museums 2021] is a summary of data on visitors to and the operations, staffing, and finances of Swedish museums. The statistics are based on a questionnaire answered by the museums that meet the criteria laid down by the Swedish Agency for Cultural Policy Analysis (Kulturanalys) for defining a museum. Statistics for 2021 are based on responses from 321 museums with at least one full-time equivalent (FTE). In addition, 169 museums with less than one FTE, as well as botanical gardens, have responded to the questionnaire; these results are presented separately.

The pandemic forced many museums to close temporarily or otherwise adapt their operations to comply with restrictions issued by the Public Health Agency of Sweden. While the operations of museums have recovered to a certain extent during 2021, the second year of the pandemic, they have yet to reach pre-pandemic levels.

In 2021, museums received approximately 11.8 million visitors, an increase of 17% compared to 2020. During the first year of the pandemic, restrictions and recommendations issued due to the pandemic led to a drastic fall in the number of visits to museums in 2020 compared to 2019. Although there was some recovery in terms of the number of visits in 2021 during the second year of the pandemic, this only equates to approximately 40% of the total volume of visitors during 2019. In 2021, children and young people accounted for 28% of total visits, a similar percentage to those recorded in the previous year and prior to the pandemic. At 5%, the percentage of visits accounted for by school parties was also largely unchanged year over year.

The number of permanent and temporary exhibitions increased for all museums, resulting in an increase of at least 10 FTEs compared to 2020. That said, the number of touring exhibitions and exhibition venues continued to decline during 2021. The number of public activities arranged by museums – such as film screenings, courses, and guided tours – increased compared to 2020, but without reaching the level of activity in 2019.

The pandemic also had a significant impact on the finances of museums. In 2021, total museum revenue was SEK 6.07 billion and total costs SEK 6.06 billion. Compared to 2020, total revenue increased by 9.8% and total costs by 7.6%; however, these figures have now returned to the 2019 level. A large percentage of museums' income came from government appropriations, as indeed it did prior to the pandemic, but this percentage has increased during the pandemic years.

In 2021, museums employed 5,250 FTEs, an increase of 4% over 2020 but still below the total in 2019. Women constituted the majority (62%) of museums' reported workforce. The museums estimate that, during 2021, volunteers accounted for approximately 172 FTEs. Although this represents an increase in the volunteer workforce of approximately 20% compared to 2020, this is still barely half of the pre-pandemic figure.

Inledning

Myndigheten för kulturanalys (Kulturanalys) ansvarar för merparten av den officiella statistiken inom ämnesområdet kultur och fritid. I denna rapport publiceras officiell statistik om museer för 2021.¹ Kulturanalys har ansvarat för den officiella statistiken om museer sedan 2011. Innan dess ansvarade Statens kulturråd för denna statistik.

Syftet med statistiken är att över tid följa besök på museer samt museernas årsarbetskrafter, intäkter och utgifter. Användare av statistiken är bland annat museer, beslutsfattare på olika nivåer, myndigheter, branschorganisationer, massmedia och allmänhet. Statistiken omfattar alla museer i Sverige som uppfyller museilagens definition av ett museum (se s. 8) samt anställer minst en årsarbetskraft.

Rapportens disposition

Rapporten inleds med ett avsnitt om undersökningen, målpopulationen, vilka museer som ingår i statistiken och svarsfrekvenser. Därefter presenteras officiell statistik i sex olika avsnitt. Det första avsnittet handlar om museernas organisationsform, i nästa avsnitt presenteras samlingarnas inriktning. I ett tredje avsnitt presenteras besök på museerna, totalt samt uppdelat på barn och unga och skolbesök. I samma avsnitt presenteras också besök på museernas webbplats samt uppgifter om entréavgifter. I det fjärde avsnittet presenteras antal publika aktiviteter och utställningar. I det femte avsnitten presenteras statistik om museernas ekonomi, uppdelat på intäkter per intäktsslag och kostnader per kostnadsslag. I det sjätte avsnittet är museernas personal i fokus; personalen beskrivs i totalt antal årsarbetskrafter samt uppdelat på män och kvinnor.

I rapporten ingår även ett sjunde avsnitt med statistik om små museer och botaniska trädgårdar; denna statistik presenteras i ett separat avsnitt.

Tillsammans med rapporten publiceras en tabellbilaga i Excel-format. Den refereras till som Excel-bilagan och finns tillgänglig på Kulturanalys [hemsida](https://www.kulturanalys.se/hemsida). Excel-bilagan innehåller alla tabeller och figurer som presenteras i rapporten samt tabeller med underlag till figurerna, tabeller med mer information om bortfall och övertäckning samt tabeller med antal besök per museum.

¹ Dokumentation och kvalitetsdeklaration om statistiken finns hos SCB: <https://www.scb.se/KU0301>

Undersökningen

Den officiella statistiken om museer är baserad på en enkätundersökning av svenska museer som genomförs årligen. Detta avsnitt redogör för vilka som ingår i populationen för denna undersökning, vilka som besvarar undersökningen, samt vad för slags frågor som ställs. Här redovisas Kulturanalys definition av ett museum, vilka museikategorier som används, vilka som har fått utskick om att delta i undersökningen, samt svarsfrekvenser.

Museerna har i årets undersökning haft möjlighet att korrigera eller komplettera saknade uppgifter för perioden 2012–2020 om antal besök, årsarbetskrafter, intäkter eller kostnader. Detta innebär att uppgifter för tidigare år kan ha förändrats i årets publikation jämfört med tidigare publikationer.

Definitionen av ett museum

Kulturanalys använder samma definition av ett museum som beskrivs i Sveriges museilag (2017:563), med syfte att statistiken ska innefatta alla museer som omfattas av definitionen, med ett undantag listade nedan.

2§ Med ett museum avses i denna lag en institution som är öppen för allmänheten och som förvärvar, bevarar, undersöker, förmedlar och ställer ut materiella och immateriella vittnesbörd om människan och människans omvärld.

Målpopulationen

I framställandet av den officiella statistiken utgår Kulturanalys från ovan nämnda definition. Till definitionen av statistikens målpopulation hör också följande undantag: I statistiken ingår enbart museer där museiverksamheten kan redovisas separat. Att museiverksamheten inte alltid kan särredovisas beror på att en del anläggningar (t.ex. kulturhus) innehåller flera olika konst- och kulturområden, och bedriver verksamheten integrerat.

Uppgifter om botaniska trädgårdar och arboretum samt museer med mindre än en årsarbetskraft (små museer) redovisas separat i slutet av rapporten, utanför den officiella statistiken.

Museikategorier

I denna rapport delas museerna in i nio olika museikategorier – se förteckning nedan. Sedan 2019 års insamling har kategorin *övriga museer*² delats upp i två museikategorier, *övriga museer som omfattas av museilagen* och *andra museer*.

Syftet med de nya kategorierna är att kunna urskilja 1) alla museer som omfattas av museilagen, kategorierna 1–5, det vill säga museer som inte har offentlig huvudman eller där stat, kommun eller region har utsett mer än hälften av ledamöterna i styrelsen eller motsvarande ledningsorgan (1§, punkt 4 i museilagen), och 2) andra museer som uppfyller museilagens definition men inte omfattas av lagen. Museikategorierna 1–6 ingår i den officiella statistiken, kategori 7–8 presenteras i ett separat avsnitt av rapporten. Kategori 9 ingår inte i presentationen av några resultat.

Museikategorier

1. Centrala museer

Museimyndigheter och stiftelsemuseer vilka är utpekade av riksdagen som ett centralt riksintresse. Förutom att samla, vårda, visa och utveckla verksamheten inom specialområden, ska de även bedriva forskning, samarbeta med regionala och lokala museer och bistå dem med service, rådgivning, vandringsutställningar och depositioner samt också upprätthålla internationella kontakter.

2. Övriga statliga museer

Statligt förvaldade museer som inte räknas som centrala museer. Hit räknas till exempel verksmuseer och universitetsmuseer.

3. Regionala museer

Kategorin består huvudsakligen av länmuseerna.

4. Kommunala museer

Museer med enbart en kommunal huvudman.

5. Övriga museer som omfattas av museilagen

Museer där stat, kommun eller region har utsett mer än hälften av ledamöterna i styrelsen eller motsvarande ledningsorgan (1§, punkt 4 i museilagen). Avser ej museer inom ovanstående kategorier.

6. Andra museer

Museer där ingen offentlig instans har huvudmannaskap, men som ändå kan ha offentliga bidrag eller anslag.

7. Museer med mindre än en årsarbetskraft

Saknar anställd personal eller har färre anställda än en årsarbetskraft, oavsett huvudman.

8. Botaniska trädgårdar och arboretum

Anläggning där växter eller träd odlas för vetenskapliga studier och visning för allmänheten.

9. Museer som aldrig svarat på frågan om årsarbetskrafter

Saknar uppgifter om årsarbetskrafter; de flesta i kategorin har troligtvis mindre än en årsarbetskraft.

² Övriga museer innefattade museer där ingen offentlig instans har huvudmannaskap. Övriga museer kan ha bidrag från en offentlig instans.

Museer som får utskick

Kulturanalys bedriver ett kontinuerligt arbete för att få fram en så heltäckande förteckning över museer i Sverige som möjligt. Målet är att alla museer i Sverige ska få Kulturanalys utskick om museienkäten, och att alla museer som uppfyller museilagens definition och kan särredovisa sin verksamhet ska besvara enkäten.

För att få en mer heltäckande bild av museiverksamheten har antalet museer som nås av enkäten utökats kontinuerligt. Majoriteten av de tillförda museerna har visat sig vara museer med mindre än en årsarbetskraft. Sådana museer ingår alltså inte i den officiella statistiken. År 2013 tillkom ett stort antal museer från Arbetslivsmuseernas samarbetsråds register. Året efter tillkom ytterligare museer från Tillväxtverkets besöksmålsdatabas.

För insamlingsåret 2019 bytte Kulturanalys insamlingsverktyg. Inför flytten gjordes en större översyn av museipopulationen. Bland de museer som inte flyttades över till det nya systemet, och därmed inte fick enkäten, fanns museer som saknade korrekta och aktuella kontaktuppgifter och museer som aldrig tidigare svarat på enkäten.

Museer som uppfyller museidefinitionen och kan särredovisa sin verksamhet

I utskicket ställs först frågor för att fastställa om ett museum uppfyller museilagens definition av ett museum, samt om de kan särredovisa sin verksamhet.

Museilagens definition bryts ned till fyra frågor (se nedan), och svaren på frågorna används sedan för att avgöra vilka museer som ska besvara enkäten.

Undersökningens fyra frågor enligt museilagens definition

1. Är museet öppet för allmänheten att besöka?

Ett museum som är öppet för allmänheten ska kunna besökas utan speciell föranmälan, inbjudan eller tillstånd under museets regelbundna öppettider. Det innebär att museer som bara tar emot bokade grupper, ligger inom ett militärt skyddsklassat område eller på en arbetsplats som inte är öppen för allmänheten ska svara "nej" på denna fråga.

2. Har museet haft regelbundna öppettider under hela eller delar av kalenderåret?

Med regelbundna öppettider avses att museet varit öppet minst en dag i månaden under en viss tid. Exempelvis kan museet vara öppet dagligen, på fredagar under månaderna juni, juli och augusti eller ha en turlista.

3. Har museet egna fysiska eller digitala samlingar?

Samlingar kan bestå av allt möjligt såsom enstaka föremål, byggnader, fordon, hela verksamheter eller digitala avbildningar av fysiska verk. Samlingarna kan vara rörliga eller stationära.

4. Har museet skyltar, annan informationstext eller visningar där samlingarna och utställningarna beskrivs?

Museet ska på något sätt förmedla sina samlingar. Informationstext kan antingen finnas på plats, läsas upp via någon form av utrustning eller finnas tillgänglig på en separat webbplats om museet som besökare kan hitta när de kommer till museet.

Museer som inte har öppet för allmänheten (inklusive tillfälligt stängda museer) (fråga 1), som saknar regelbundna öppettider (fråga 2), som inte har några samlingar (fråga 3) eller som inte bedriver någon pedagogisk verksamhet, det vill säga förmedlar sina samlingar (fråga 4), ingår alltså inte i denna rapport.

I årets insamling var det 121 museer som besvarade de fyra ovan nämnda frågorna men inte uppfyllde samtliga kriterier, eller inte kunde särredovisa sin verksamhet.

Tillfrågade och svarande museer

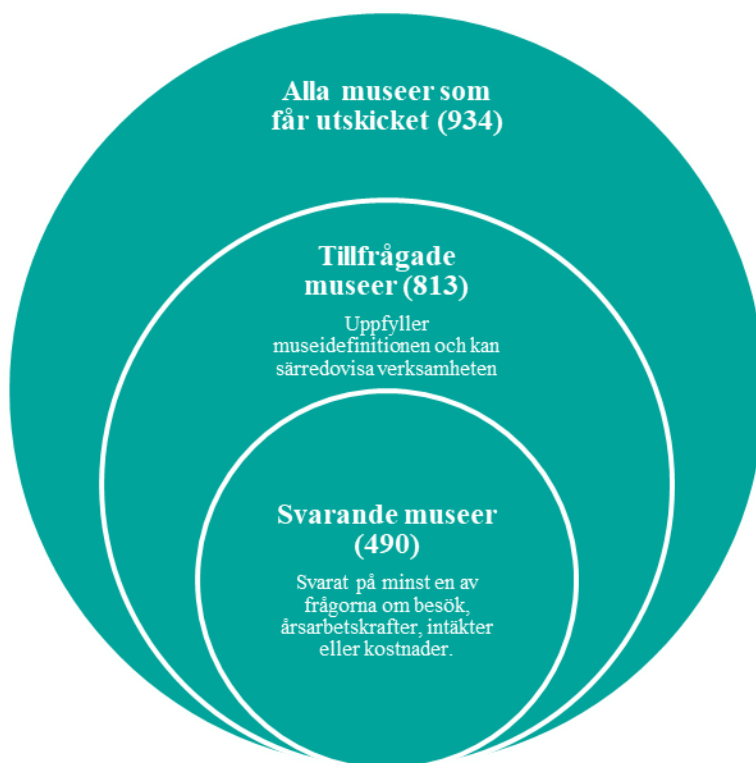
Givet att museerna uppfyller Kulturanalys museidefinition och kan särredovisa sin verksamhet får de besvara fler frågor.

Figur 1 visar relationen mellan gruppen av museer som fått Kulturanalys utskick, de museer som sedan tillfrågats om att besvara enkäten, och de museer som till sist svarat på enkäten.

Med tillfrågade museer avses alltså de museer vars svar på de inledande frågorna visat att de uppfyller museidefinitionen och kan särredovisa sin verksamhet. För att sedan räknas som ett svarande museum måste det ha svarat på minst en av frågorna som rör intäkter, kostnader, besök eller årsarbetskrafter.

Figur 1. Museer som fått utskicket, tillfrågats att besvara enkäten samt besvarat den 2021, antal.

Figure 1. Museums included in the circular, surveyed and responding museums 2021, number.

I tabell 1 visas antalet tillfrågade och svarande museer för 2020 och 2021. Motsvarande uppgifter för hela tidsperioden, 2003–2021, finns i tabell 14 i Excel-bilagan.

Tillfrågade museer

Det totala antalet museer som fick utskicket var 934. Av dessa var 121 stycken, eller 13 procent, museer som inte uppfyllde museidefinitionen eller inte kunde särredovisa sin verksamhet. Dessa finns redovisade i tabell 15 i Excel-bilagan under rubriken övertäckning. Störst andel övertäckning finns i kategorin *museer med mindre än en årsarbetskraft*.

I 2021 års undersökning föll 813 museer inom museidefinitionen samt kunde särredovisa sin verksamhet. De tillfrågades därmed om att besvara enkäten. Antalet var något fler än år 2020. Av dessa hade 449 museer mer än en årsarbetskraft och ombads att svara på hela enkäten. Denna grupp var till antalet 8 fler än år 2020. Det är dessa som ingår i den officiella statistiken.

Antalet tillfrågade *museer med mindre än en årsarbetskraft*, och som svarar på en kortare enkät, samt museer där antalet årsarbetskrafter är okänt var 355. Därutöver tillfrågades 9 *botaniska trädgårdar*. Dessa är dock som sagt inte en del av den officiella statistiken.

Tabell 1. Museer som tillfrågats och svarat per museikategori 2020–2021, antal och svarsfrekvens.

Table 1. Surveyed and responding museums by museum category 2020–2021, number and response rate.

Museikategori	Tillfrågade 2020	Svarande 2020	Procent 2020	Tillfrågade 2021	Svarande 2021	Procent 2021
1. Centrala museer	26	25	96	26	25	96
2. Övriga statliga museer	20	19	95	20	17	85
3. Regionala museer	42	36	86	42	36	86
4. Kommunala museer	89	74	83	95	75	79
5. Övriga museer som omfattas av museilagen	14	14	100	15	14	93
6. Andra museer	250	136	54	251	154	61
Summa	441	304	69	449	321	71
7. Museer med mindre än en årsarbetskraft	322	122	38	309	162	52
8. Botaniska trädgårdar och arboretum	8	6	75	9	7	78
9. Museer som aldrig svarat på årsarbetskrafter	36	0	0	46	0	0
Summa	366	128	35	364	169	46
Totalt	807	432	54	813	490	60

Antalet svarande skiljer sig från förra årets rapport (Kulturanalys 2021), eftersom man då inkluderade museer som hade tillfälligt stängt 2020 på grund av coronapandemin. Tillfälligt stängda museer inkluderas inte i årets statistik för något av åren.

Svarande museer

Av de 449 museer som uppfyllde samtliga kriterier för att ingå i den officiella statistiken, svarade 321 museer, vilket innebär en svarsfrekvens på 71 procent. Dessa utgör alltså museikategorierna 1–6 i tabell 1.

Bland dessa museikategorier, som också är de som ingår i den officiella statistiken, var svarsfrekvensen högst bland *centrala museer*, 96 procent, och *övriga museer som omfattas av museilagen*, 93 procent. Andelen svarande inom kategorierna *regionala museer* och *övriga statliga museer* var 86 respektive 85 procent 2021. Bland *kommunala museer* var andelen svarande 79 procent, något lägre än föregående år. Museikategorin med lägst svarsfrekvens var *andra museer* där 61 procent av de tillfrågade svarade på enkäten.

Svarsfrekvensen bland *museer med mindre än en årsarbetskraft*, *botaniska trädgårdar* och *museer som aldrig svarat på frågan om årsarbetskrafter* var 60 procent 2021. Att dessa kategorier har lägre svarsfrekvens än övriga museikategorier kan bero på resurser, svarsvilja eller att Kulturanalys saknar aktuella kontaktuppgifter. Det är också fler museer som har haft tillfälligt stängt under hela året på grund av pandemin inom den här kategorin museer.

Många tillfälligt stängda museer under pandemiåren

Museer som varit tillfälligt stängda under *hela* året ingår inte i statistiken. Under det första pandemiåret 2020 var 149 museer tillfälligt stängda hela året och majoriteten av dem angav pandemin eller dess restriktioner som anledning. Året efter hade 73 museer tillfälligt stängt hela året, vilket var 76 färre museer än föregående år (tabell 14 i Excel-bilagan). Året innan pandemin, 2019, var 31 museer tillfälligt stängda hela året (Kulturanalys 2019).

Flest tillfälligt stängda museer finns inom museikategorin *museer med mindre än en årsarbetskraft*, där 99 museer angav att museet varit tillfälligt stängt hela 2020 och 40 museer 2021. Även inom kategorin *andra museer* har många museer varit tillfälligt stängda, 35 museer 2020 och 12 museer 2021.

Frågor till museerna

Bland de museer som har besvarat enkäten har olika museer fått olika många frågor.

Större museer som ingår i den officiella statistiken samt botaniska trädgårdar och arboretum har fått fler och mer detaljerade frågor än museer med mindre än en årsarbetskraft. Därtill har museer med fler än tio årsarbetskrafter fått ytterligare frågor om intäkter efter intäktsslag, kostnader efter kostnadsslag, årsarbetskrafter efter kön och verksamhet (utställningar och publika aktiviteter).

Detta innebär till exempel att alla *centrala museer* har fått alla frågor då de har fler än tio årsarbetskrafter. I kategorin *övriga statliga museer* och bland *regionala museer* har också majoriteten museer fått alla frågor. Ungefär vart tredje museum inom kategorin *kommunala museer* har fått samtliga frågor, men endast ett fåtal inom kategorin *andra museer* då många museer i den kategorin har färre än tio årsarbetskrafter.

Museer med mindre än en årsarbetskraft har bara fått frågor på en övergripande nivå, såsom totala intäkter, kostnader, årsarbetskrafter och besök. Dessa museer är jämte botaniska trädgårdar och arboretum inte en del av den officiella statistiken, utan presenteras i en separat del av rapporten.

Bortfall och korrigerade tidsserier

Bortfallskomplettering av tidsserier

Den officiella statistiken avser att uttala sig om alla museer som ingår i målpopulationen. För att kompensera för svarsbortfall använder Kulturanalys bortfallskomplettering i tidsserier för fyra variabler: besök, årsarbetskrafter, intäkter och kostnader. Bortfallskomplettering sker genom imputering, det vill säga att saknade värden ersätts med uppskattade värden. De saknade värdena har skattats utifrån den information som museet har lämnat in under tidigare år.

Tabeller som saknar fotnoter baseras på inrapporterade uppgifter. Tabeller med fotnoten "bortfallskompletterade värden" innehåller inrapporterade uppgifter kompletterade med uppskattade värden för de år då ett värde saknas. För tabeller med bortfallskompletterade värden har museikategorierna *övriga museer som omfattas av museilagen* och *andra museer* slagits ihop till kategorin *övriga museer*. Detta för att upprätthålla tidsserierna.

Antal besök imputeras inte för 2020 och 2021. Mer detaljerad information om bortfallskomplettering finns att läsa i [bilaga I](#).

För museikategorin *museer med mindre än en årsarbetskraft* görs ingen bortfallskomplettering eftersom bortfallet bedöms vara för stort och kategorin inte har funnits med under hela tidsserierna.

Korrigerig och komplettering av data

I undersökningen ges museerna möjlighet att ändra eller komplettera tidigare rapporterade värden för variablerna besök, årsarbetskrafter, intäkter och kostnader. Detta innebär en successivt förbättrad datakvalitet men samtidigt att tidigare publicerade tidsserier förändras för varje ny undersökning. Värdena kan därför variera mellan publikationer och år.

I årets undersökning har 9 procent av de svarande museerna korrigerat eller kompletterat tidigare uppgifter för perioden 2012–2020.

Organisationsform

Museerna delas ibland även upp efter organisationsform. Organisationsformen ger information om hur verksamheten bedrivs. Ett museum kan till exempel ha en kommunal huvudman, men drivas som stiftelse. I detta exempel är museikategorin *kommunalt museum*, medan organisationsformen är *stiftelse*.

Tabell 2 visar att de flesta *centrala museer* och *övriga statliga museer* drivs som myndigheter, medan några drivs som stiftelser, ideella föreningar eller företag. Organisationsformen för *regionala museer* är oftast stiftelse eller regional verksamhet, men företag och ideella föreningar förekommer också. Majoriteten av *kommunala museer* drivs som kommunal verksamhet, men ett fåtal drivs som stiftelser, företag eller ideella föreningar. De flesta *övriga museer som omfattas av museilagen* drivs som ideella föreningar eller stiftelser. Bland *andra museer* är en ideell förening den vanligaste organisationsformen, följt av stiftelse och företag.

Tabell 2. Museernas organisationsform per museikategori 2021, antal.

Table 2. The museums' organisation form by museum category 2021, number.

Museikategori	Statlig myndighet	Regional verksamhet	Kommunal verksamhet	Stiftelse	Ideell förening	Ekonomisk förening	Företag	Annan, nämligen	Totalt
Centrala museer	21	0	0	4	0	0	0	0	25
Övriga statliga museer	8	0	1	4	2	0	1	1	17
Regionala museer	0	11	1	16	2	0	5	1	36
Kommunala museer	0	0	67	3	2	1	1	1	75
Övriga museer som omfattas av museilagen	0	0	0	13	1	0	0	0	14
Andra museer	0	0	2	34	94	0	22	2	154
Totalt	29	11	71	74	101	1	29	5	321

Samlingarnas inriktning

Museerna har tillfrågats om sina samlingars inriktning. De huvudsakliga områdena har delats in i 14 kategorier som baseras på kategoriseringen i den internationella standarden för museistatistik (ISO 18461:2016).

Samlingarnas huvudsakliga inriktning

Konst: Museer med konstverk, konsthantverk, design, skulptur, bildgallerier, fotografi, film eller arkitektur.

Historia och arkeologi: Museet behandlar den historiska utvecklingen av ett land eller ett geografiskt område, under en viss period eller under flera århundraden. Inkluderar museer med samlingar av historiska föremål, militära museer, museer om historiska personer, museer med samlingar från utgrävningar etcetera.

Naturhistoria och naturvetenskap: Museet behandlar ämnen som rör en eller flera discipliner som biologi, geologi, botanik, zoologi, paleontologi eller ekologi.

Vetenskap och teknik: Museer inom ämnesområdena astronomi, matematik, fysik, kemi, medicinsk vetenskap, datorer, ingenjörsvetenskap och tillämpad vetenskap. Här ingår planetarier och science center.

Etnografi och antropologi: Kultur, social struktur, övertygelser, seder, traditionell konst etcetera.

Djurpark och akvarium: Anläggning som har en samling av levande djur eller fiskar, vanligen i en park eller trädgård, för studier, bevarande eller visning för allmänheten.

Botanisk trädgård och arboretum: Anläggning där växter eller träd odlas för vetenskapliga studier och visning för allmänheten.

Friluftsmuseum: Museum som ställer ut samlingar av byggnader och föremål utomhus för att skapa historiska miljöer och landskap.

Ekomuseum: Museum som drivs lokalt och syftar till att visa upp och skydda viktiga inslag i områdets kultur- och naturarv. Även om ett ekomuseum kan ha alla funktioner som ett vanligt museum, är det inte inrymt i en byggnad eller har utställningar i montrar.

Arbetslivsmuseum: Museum som berättar om ett yrke eller en arbetsplats med huvudinriktning på industrisamhällets kulturarv.

Specialiserat museum: Museum som speglar ett enda tema eller ett ämne som inte omfattas av någon av de tidigare kategorierna. Ett exempel på ett enda tema är ett Lego- eller poesimuseum.

Lokalhistoria och hembygd: Museet behandlar den historiska utvecklingen av en plats eller ett geografiskt område, ofta begränsat till socken/församling, med fokus på kulturhistoria, människors vardagsliv och arbetsliv. Inkluderar museer med samlingar av historiska föremål, friluftsmuseer som drivs i förenings regi, museer om historiska personer och mindre näringslivsmuseer.

Allmänt museum: Museum som har blandade samlingar och som inte kan identifieras genom ett huvudsakligt fält.

Övrigt: Ingen av ovanstående kategorier.

Historia och arkeologi är den vanligaste huvudinriktningen

Museerna har blivit tillfrågade om samlingarnas huvudsakliga inriktning (tabell 3), samt vilka eventuella övriga inriktningar museets samlingar har (figur 2). Den vanligaste huvudsakliga inriktningen 2021 var *historia och arkeologi* som angavs av nästan en fjärdedel av de svarande museerna. *Historia och arkeologi* förekom inom samtliga museikategorier. Den näst vanligaste inriktningen var *arbetslivsmuseum*, som omkring en femtedel av museerna har angett som huvudsaklig inriktning.

För *centrala museer* var *historia och arkeologi* den vanligaste inriktningen, följt av *etnografi och antropologi* och *konst*. Bland *övriga statliga museer* var *historia och arkeologi* och *konst* vanligast. För *regionala museer* var den dominerande inriktningen *historia och arkeologi*. *Kommunala museer* hade en större spridning på inriktningarna; även om *historia och arkeologi* tillsammans med *konst* tillhörde de vanligaste så förekom bland annat *arbetslivsmuseum*, *lokalhistoria och hembygd* samt *allmänt museum* som inriktning. I kategorin *andra museer* var *arbetslivsmuseum* den vanligaste inriktningen, följt av *lokalhistoria och hembygd*.

De minst vanliga inriktningarna 2021 var *djurpark och akvarium* och *ekomuseum*, som var och en angavs av två respektive ett svarande museum. Renodlade djurparker blir dock inte tillfrågade om att besvara enkäten.

Tabell 3. Samlingarnas huvudsakliga inriktning per museikategori 2021, antal och andel i procent.

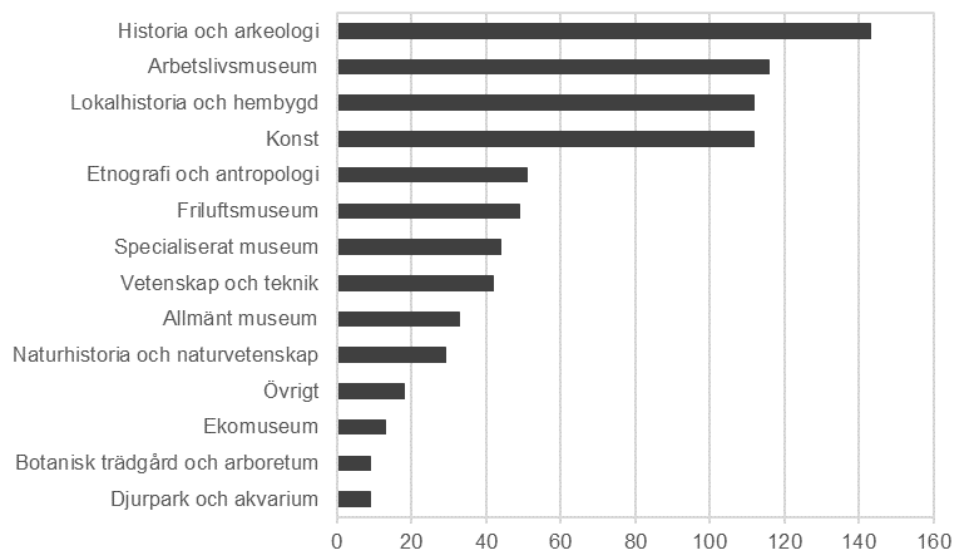
Table 3. The collections' main focus by category 2021, number and percentage.

Inriktning	Centrala museer	Övriga statliga museer	Regionala museer	Kommunala museer	Övriga museer som omfattas av museilagen	Andra museer	Summa	Andel (%)
Allmänt museum	0	0	3	7	1	9	20	6
Arbetslivsmuseum	1	1	3	8	5	55	73	23
Djurpark och akvarium	0	1	0	1	0	0	2	1
Ekomuseum	0	0	0	0	0	1	1	0
Etnografi och antropologi	5	1	0	1	0	1	8	3
Friluftsmuseum	1	0	0	8	0	0	9	3
Historia och arkeologi	9	5	21	16	1	22	74	23
Konst	5	4	3	14	3	15	44	14
Lokalhistoria och hembygd	1	0	3	12	0	24	40	13
Naturhistoria och naturvetenskap	1	1	1	1	0	0	4	1
Specialinriktat museum	1	3	0	2	3	15	24	8
Vetenskap och teknik	1	0	0	4	1	6	12	4
Övrigt	0	1	2	0	0	6	9	3
Totalt	25	17	36	74	14	154	320	100

I figur 2 summeras samtliga inriktningar på museerna. *Historia och arkeologi*, *arbetslivsmuseum*, *lokalhistoria och hembygd* samt *konst* var de fyra dominerande inriktningarna. Den vanligaste inriktningen var *historia och arkeologi* som 143 museer angett som inriktning. Arbetslivsmuseer beskrivs ofta som små museer, men som figur 2 visar finns det 116 museer med mer än en årsarbetskraft som hade *arbetslivsmuseum* som huvudsaklig inriktning eller övrig inriktning. Vidare tillhörde *lokalhistoria och hembygd* samt *konst* de vanligaste inriktningarna, båda med 112 museer.

Figur 2. Samlingarnas samtliga inriktningar 2021, antal museer per inriktning.

Figure 2. All focuses of the collections 2021, number of museums per focus.

Besök och entréavgifter

Kulturanalys använder två mått för besök på museerna: anläggningsbesök och verksamhetsbesök.

Anläggningsbesök: Besök på museets inomhus- och utomhusanläggning, såsom avgiftsbelagda och gratis utställningar, restaurang, butik, toalett och foajé.

Verksamhetsbesök: Besök på de områden på museet som har entréavgift eller motsvarande delar på ett museum med fri entré. Exempel på verksamhetsbesök är besök till utställningar, publika aktiviteter och konferenser där ett besök till museet ingår. Det omfattar inte besök till enbart restaurang, butik eller toalett. Verksamhetsbesöken är en delmängd av anläggningsbesöken.

För vissa museer är det stor skillnad mellan antalet anläggnings- och verksamhetsbesök. Om ett museum exempelvis har en populär restaurang tenderar anläggningsbesöken att bli betydligt fler än verksamhetsbesöken. I rapporten används antal anläggningsbesök för att uppskatta museernas totala besöksvolym, figur 3. För de museer som inte redovisat anläggningsbesök används i stället antalet verksamhetsbesök.

Museerna använder olika metoder för att mäta besök. Mindre museer har ofta manuell besöksräkning, medan en automatiserad utrustning är vanligare på större museer. Somliga museer använder en enkel uppskattning av antalet museibesök. Att museerna har olika metoder för att räkna besök eller byter metod, innebär osäkerhet i statistiken som visar utvecklingen av besök över tid.

I Kulturanalys rapport *Besöksutveckling för de centrala museerna 2021* finns en mer detaljerad redovisning av besöksutvecklingen för de centrala museerna (Kulturanalys 2022).

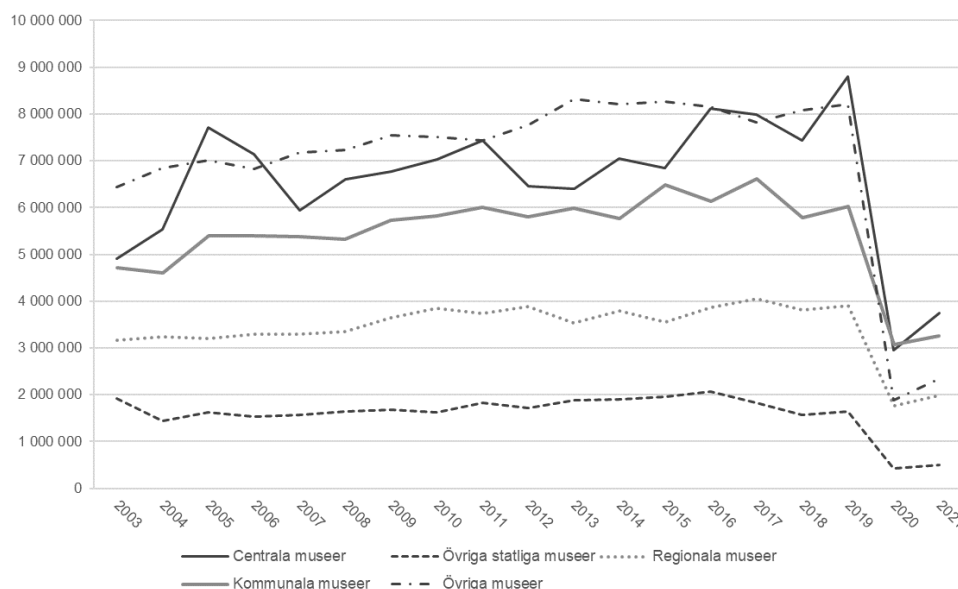
Besöken återhämtade sig med 17 procent under 2021

Under 2021 gjordes omkring 11,8 miljoner museibesök i Sverige, vilket är en ökning med 17 procent jämfört med 2020. Restriktioner och rekommendationer med anledning av pandemin har medfört att antalet besök på museer minskade drastiskt det första pandemiåret 2020 jämfört med 2019. Under det andra pandemiåret 2021 återhämtade sig besöken något, men utgör bara drygt 40 procent av den totala besöksvolymen 2019.

I figur 3 (och tabell 17 i Excel-bilagan) visas utvecklingen över tid i de olika museikategorierna.

Figur 3. Antal besök per museikategori 2003–2021, antal.

Figure 3. Visits by museum category 2003–2021, number.

Museikategorierna *övriga museer* som omfattas av *museilagen* och *andra museer* har slagits ihop och redovisas tillsammans med den tidigare kategorin *övriga museer*.

Bortfallskompletterade värden 2003–2019. År 2020–2021 imputeras inga värden över besök. Detta innebär en underskattning av siffrorna för de åren och gör jämförelser bakåt i tiden mer osäkra.

Se tabell 17 i Excel-bilagan för underlag till figuren.

För samtliga museikategorier var förra årets besöksiffra den lägsta sedan 2003, men under 2021 ökade besöken för samtliga kategorier. På *centrala museer* redovisades 3,7 miljoner besök under 2021, vilket motsvarar en ökning med nästan 27 procent jämfört med 2020. *Centrala museer* är den museikategori som stod för den största andelen av det totala antalet museibesök, 32 procent, och det var den museikategori vars besök ökade mest.

Det var 3,3 miljoner besök på *kommunala museer*, en ökning med 6 procent, den minsta ökningen 2021 jämfört med 2020. *Kommunala museer* utgör den näst största andelen av det totala antalet museibesök, 28 procent.

Övriga museer (*övriga museer* som omfattas av *museilagen* och *andra museer*) hade omkring 2,4 miljoner besök 2021, en ökning på 24 procent jämfört med föregående år. Det var den museikategori som tappade flest besök 2020, men *övriga museer* har återhämtat sig förhållandevis bra.

Besöken på *regionala museer* var nästan 2 miljoner 2021, en ökning med 12 procent från 2020.

Besöken på *övriga statliga museer* var drygt 495 000 år 2021, en ökning med 15 procent jämfört med 2020. Besök på *övriga statliga museer* utgör den minsta andelen av det totala antalet museibesök, 4 procent, men det är också den museikategori som har minst antal museer.

Museernas filialverksamhet

Filialer är delar av museets verksamhet som inte är belägna på samma plats som huvudmuseet men ändå är en del av museiorganisationen. Filialernas besök mäts ofta på ett enklare sätt eller med mindre noggrannhet och redovisas i enkäten i form av anläggningsbesök.

Under 2021 rapporterade 33 av de 321 museer som ingår i statistiken att de hade besök på 62 filialer. Ett antal museer har rapporterat att de har filialer men inte kunnat mäta och rapportera antalet besök. Likt besök på huvudmuseerna har filialbesöken ökat 2021 men inte i samma utsträckning. Antalet filialbesök ökade från omkring 0,9 miljoner 2020 till knappt 1,1 miljoner under 2021, det vill säga 12 procent.

Av de museer som hade minst en registrerad filial med besökare under 2021 tillhörde 5 filialer *centrala museer*, 32 filialer *regionala museer*, 22 filialer *kommunala museer* och 3 filialer *andra museer*. Övriga museikategorier saknade filialer.

Filialbesök per museum redovisas i tabell 24 i Excel-bilagan.

Ett av fyra besök görs av barn och unga

År 2021 var andelen besök av barn och unga 27 procent av det totala antalet verksamhetsbesök. Detta är ungefär lika stor andel som föregående år.

Andelen barn och unga varierar mellan de olika museikategorierna. Störst andel besök av barn och unga hade *centrala museer* (31 procent), följt av *övriga museer som omfattas av museilagen* (30 procent), därefter kom *kommunala museer* (26 procent), *regionala museer* (24 procent) och *andra museer* (23 procent). Lägst andel hade *övriga statliga museer* (18 procent).

Skolbesöken stod för 4 procent av verksamhetsbesöken 2021. Andelen är i stort sett oförändrad sedan 2020.

Tabell 4. Verksamhetsbesök av barn och unga* samt svarande museer per museikategori 2021, antal och andel i procent.

Table 4. Exhibition visits by children and adolescents* and responding museums by museum category 2021, number and percent.

Museikategori	Andel besök barn och unga (%)	Antal svar	Andel skolbesök (%)	Antal svar
Centrala museer	31	19	4	20
Övriga statliga museer	18	11	4	12
Regionala museer	24	26	3	32
Kommunala museer	26	40	4	46
Övriga museer som omfattas av museilagen	30	57	8	52
Andra museer	23	11	5	10
Totalt	27	164	4	172

* Barn och unga avser i de flesta fall upp till 18 år, men en del museer inkluderar även unga vuxna och övre åldersgräns varierar.

Besök på webbplatsen ökade

Det finns flera anledningar till att besöka ett museums webbplats, till exempel söka efter information om en populär utställning, ta reda på museets öppettider eller titta på de digitala samlingarna.

Museerna hade drygt 23 miljoner unika besök på sina webbplatser 2021. Webbesöken ökade med 11 procent jämfört med 2020. Besöken på museernas webbplats ökade för samtliga museikategorier utom för *regionala museer*, för vilka de minskade med 8 procent. Besöken på museernas webbplatser är nu drygt 3 miljoner fler än innan pandemin.

Flera faktorer bidrar till viss osäkerhet i siffrorna. Många museer mäter inte antal webbplatsbesök, några museer saknar webbplats eller delar webbplats med andra museer eller verksamheter. De tekniska lösningarna för att mäta besök på webbplatsen, dess kvalitet och vad som räknas som ett besök varierar också mellan museer.

Tabell 5. Unika besök på museets webbplats samt svarande museer per museikategori 2019–2021, antal.

Table 5. Unique visits to the museums' website and responding museums by museum category 2019–2021, number.

Museikategori	Besök 2019	Antal svar 2019	Besök 2020	Antal svar 2020	Besök 2021	Antal svar 2021
Centrala museer	10 506 004	20	9 470 916	24	11 287 609	23
Övriga statliga museer	1 278 128	7	2 633 121	10	2 806 079	10
Regionala museer	3 556 535	29	3 835 554	31	3 545 391	33
Kommunala museer	2 580 734	29	2 725 796	34	3 105 770	32
Övriga museer som omfattas av museilagen	99 788	3	271 984	4	294 282	5
Andra museer	2 111 226	35	1 897 381	40	2 169 651	45
Totalt	20 132 415	123	20 834 752	143	23 208 782	148

På 37 procent av museerna är det helt fri entré

Under 2021 hade 37 procent av museerna helt fri entré för alla besökare hela året. Närmare hälften av museerna (47 procent) tog alltid ut en avgift från sina besökare.

Det finns stora skillnader mellan museikategorierna vad gäller fri entré och besöksavgifter. Bland *regionala museer* och *centrala museer* hade 61 respektive 60 procent helt fri entré. Av *kommunala museer* hade 50 procent helt fri entré. Bland *övriga statliga museer* och *andra museer* hade 24 procent helt fri entré; bland *övriga museer som omfattas av museilagen* var andelen något lägre, 21 procent.

För de museer som inte hade fri entré var medianvärdet på entréavgiften för vuxna 80 kronor – samma som föregående år. Högst avgift var det på *centrala museer* där medianpriset var 140 kronor och lägst avgift på *kommunala museer* där medianpriset låg på 60 kronor.

Åldersgränsen för när barn och unga börjar betala inträdesavgift varierar mellan individuella museer såväl som museikategorier. År 2021 var medianåldern för att börja betala entréavgift 17 år.

Tabell 6. Museer med fri entré och entréavgift för vuxna* per museikategori 2021, antal museer och median i kronor.

Table 6. Free entrance at museums and entrance fee by museum category 2021, number of museums and median in SEK.

Museikategori	Fri entré för alla hela året		Entré på vissa utställningar		Fri entré någon gång per vecka		Aldrig fri entré		Totalt antal svarande	Andel total	Entréavgift, median SEK
	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel	Antal	Andel			
Centrala museer	15	60	5	20	1	4	4	16	25	100	140
Övriga statliga museer	4	24	0	0	2	12	11	65	17	100	90
Regionala museer	22	61	2	6	2	6	10	28	36	100	90
Kommunala museer	37	50	6	8	6	8	25	34	74	100	60
Övriga museer som omfattas av museilagen	3	21	1	7	1	7	9	64	14	100	100
Andra museer	37	24	9	6	14	9	92	61	152	100	80
Totalt	118	37	23	7	26	8	151	47	318	100	80

* Om museet har fri entré för vuxna har de också fri entré för barn och unga.

Publika aktiviteter och utställningar

Större museer med fler än 10 årsarbetskrafter får frågor om publika aktiviteter och utställningar. I tabellerna nedan redovisas en femårig tidsserie för *centrala museer* samt totalvärden 2021 för alla museer (inklusive *centrala museer*) med fler än 10 årsarbetskrafter som besvarat frågorna om publika aktiviteter.

Fler permanenta och tillfälliga utställningar

Antalet permanenta och tillfälliga utställningar ökade för samtliga museer med minst 10 årsarbetskrafter. Jämfört med 2020 redovisade museerna 22 fler permanenta utställningar och 8 fler tillfälliga utställningar under 2021. Däremot minskade antalet vandringsutställningar. Det var 29 färre utställningar och 41 färre utställningsplatser.

På *centrala museer* visades 281 utställningar 2021. Av dessa var 161 permanenta utställningar, 100 tillfälliga utställningar och 20 vandringsutställningar. Jämfört med 2020 ökade både antalet permanenta och tillfälliga utställningar på de *centrala museerna*, med 22 respektive 19 procent. Många av de tillfälliga utställningarna var egenproducerade (82 procent). Antalet vandringsutställningar var det samma både 2019 och 2020, varav hälften var nyproducerade. De 20 vandringsutställningarna visades på 34 olika platser, 15 färre platser än 2020.

Tabell 7. Utställningar på centrala museer 2019–2021 och museer med minst 10 årsarbetskrafter 2021, antal.

Table 7. Exhibitions at central museums 2019–2021 and museums with at least 10 full-time equivalents 2021, number.

Utställningar	Centrala museer 2019	Centrala museer 2020	Centrala museer 2021	Samtliga museer 2021
Permanent utställningar	136	132	161	517
Tillfälliga utställningar	114	84	100	496
Varav egenproducerade	82	69	82	353
Vandringsutställningar	21	20	20	81
Varav nyproducerade	7	9	10	35
Utställningsplatser	15	49	34	150
Totalt antal utställningar	271	236	281	1 094

Ökning av publika aktiviteter jämfört med 2020, men fortfarande lägre än innan pandemin

Publika aktiviteter avser bland annat visningar, vandringar, publika samtal, filmvisningar, föreställningar, konserter och kurser. Resultatet för 2019–2021 visas i tabell 7.

Totalt sett ökade antalet publika aktiviteter med 20 procent 2021 jämfört med 2020, men aktiviteterna är fortfarande betydligt färre än 2019 innan pandemin. De *centrala museerna* genomförde fler *filmvisningar, föredrag och seminarier, visningar/guidningar inom museet* samt *övrig programverksamhet inom museet* än under 2020. Däremot minskade antalet *konserter, kurser, workshoppar, vandringar utanför museet* och *övrig programverksamhet utanför museet* jämfört med föregående år, vilket tyder på en viss återhämtning på museerna, eller anpassning till rådande omständigheter. På grund av restriktionerna till följd av pandemin minskade antalet publika aktiviteter betydligt under 2020 jämfört med tidigare år.

De vanligaste aktiviteterna var fortfarande i ordningen *visningar/guidningar inom museet* och *filmvisningar* följt av *övrig programverksamhet inom museet*, både på de *centrala museerna* och för *samtliga museer*.

Tabell 8. Publika aktiviteter på centrala museer 2019–2021 och på samtliga museer med minst 10 årsarbetskrafter 2021, antal.

Table 8. Public activities at central museums 2019–2021 and at all museums with at least 10 full-time equivalents 2021, number.

Aktiviteter	Centrala museer 2019	Centrala museer 2020	Centrala museer 2021	Samtliga museer 2021
Filmvisningar	12 673	5 837	6 607	6 867
Föredrag/seminarier/debatter/samtal	410	121	126	863
Konserter/musikevenemang/scenkonstföreställningar	1 148	54	32	932
Kurser/studiecirklar	609	114	84	387
Vandringar utanför museet	124	177	24	1 883
Visningar/guidningar inom museet	25 727	6 089	7 537	19 079
Workshoppar/prova-på-aktiviteter	1 889	826	313	1 448
Övrig programverksamhet inom museet	2 120	1 025	2 949	5 154
Övrig programverksamhet utanför museet	159	683	240	1 301
Totalt antal publika aktiviteter	44 859	14 926	17 912	37 914
Antal svar	22	22	22	90

Ekonomi

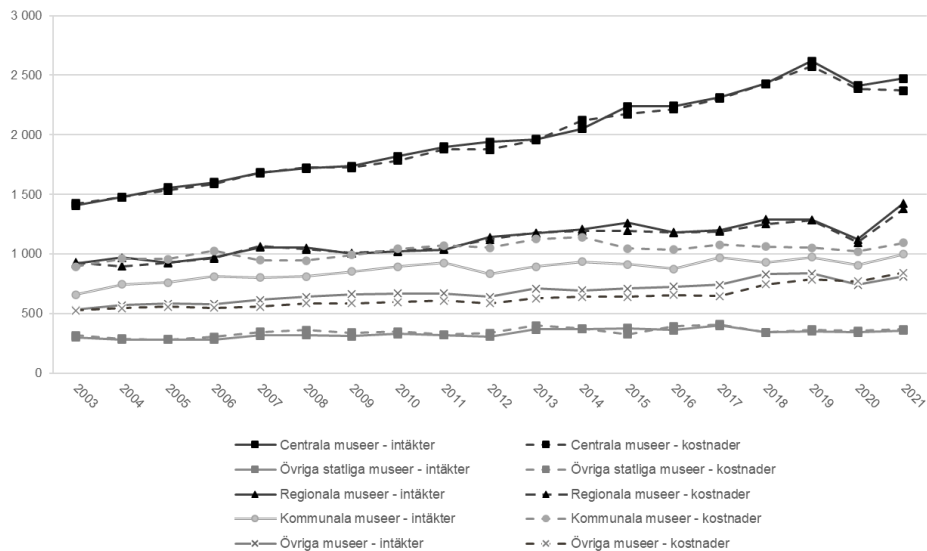
Totala intäkter och kostnader ökar

Museernas samlade intäkter uppgick 2021 till 6,07 miljarder kronor och de samlade kostnaderna till 6,06 miljarder kronor. Jämfört med 2020 ökar de samlade intäkterna med 9,8 procent och de samlade kostnaderna med 7,6 procent; de är nu tillbaka på samma nivå som 2019.

Figur 4 visar utvecklingen över tid av intäkter och kostnader för de olika museikategorierna (se även tabell 18 och 19 i Excel-bilagan, som också visar samlade intäkter och kostnader).

Figur 4. Totala intäkter och kostnader per museikategori 2003–2021, miljoner kronor.

Figure 4. Total revenues and costs by museum category 2003–2021, SEK millions.

Museikategorierna *Övriga museer som omfattas av museilagen* och *Andra museer* har slagits ihop och redovisas tillsammans med kategorin *Övriga museer*.

Bortfallskompletterade värden.

Se tabell 18–19 i Excel-bilagan för underlag till figuren.

Intäkterna och kostnaderna följer i stort varandra, även om vissa mindre avvikelser förekommer. *Kommunala museer* avviker från mönstret då kostnaderna överstiger intäkterna med omkring 10 procent. Avvikelsen kan delvis förklaras av att i vissa fall ingår inte samtliga kommunala intäkter i de *kommunala museernas* redovisning av kommunala bidrag, utan dessa redovisas i någon annan del av kommunens verksamhet.

Centrala museer hade både de högsta intäkterna och de högsta kostnaderna 2021. Skillnaden mellan *centrala museer* och övriga museikategorier har ökat kontinuerligt sedan 2003. Under 2021 stod *centrala museer* för 40,7 procent av de samlade intäkterna. Intäkterna på de *centrala museerna* ökade med 2,5 procent, vilket innebär att intäkterna rör sig mot den nivå som var innan pandemin.

Under 2021 ökade intäkterna i samtliga museikategorier jämfört med 2020, ett år då alla museikategoriernas intäkter minskade på grund av pandemin. Mest ökade intäkterna 2021 för *regionala museer*, 26,9 procent. De regionala museerna står för omkring en fjärdedel av samtliga intäkter och kostnader 2021. Kostnaderna ökade inom alla museikategorier utom för *centrala museer*, som såg en minskning på 0,8 procent.

Intäkter per intäktsslag

Uppgifter om intäkter per intäktsslag har samlats in från alla *centrala museer* och *regionala museer* samt från museer med 10 eller fler årsarbetskrafter.

Bidrag är en stor andel av intäkterna

Av museernas totala intäkter 2021 kom 78 procent från bidrag eller anslag och 22 procent från övriga intäktskällor. Andelen bidrag av de totala intäkterna minskade med 1 procentenhet 2021 jämfört med 2020. År 2019 var andelen dock lägre, 68 procent. Att bidrag, framför allt statliga, står för en större andel av de totala intäkterna 2020–2021 kan delvis förklaras av ökade bidrag till flera museer under pandemiåren, samtidigt som intäkter från övriga intäktskällor såsom entréavgifter och försäljning minskat till följd av restriktioner och rekommendationer under pandemin.

I figur 5 och i tabell 20 i Excel-bilagan visas museernas intäkter fördelade på olika typer av offentliga bidrag och i relation till de totala intäkterna.

Under 2021 minskade andelen bidragsfinansiering något för *centrala museer*, *övriga statliga museer*, *andra museer* samt *övriga museer som omfattas av museilagen* jämfört med 2020, var oförändrad för *kommunala museer* och ökade för *regionala museer*.

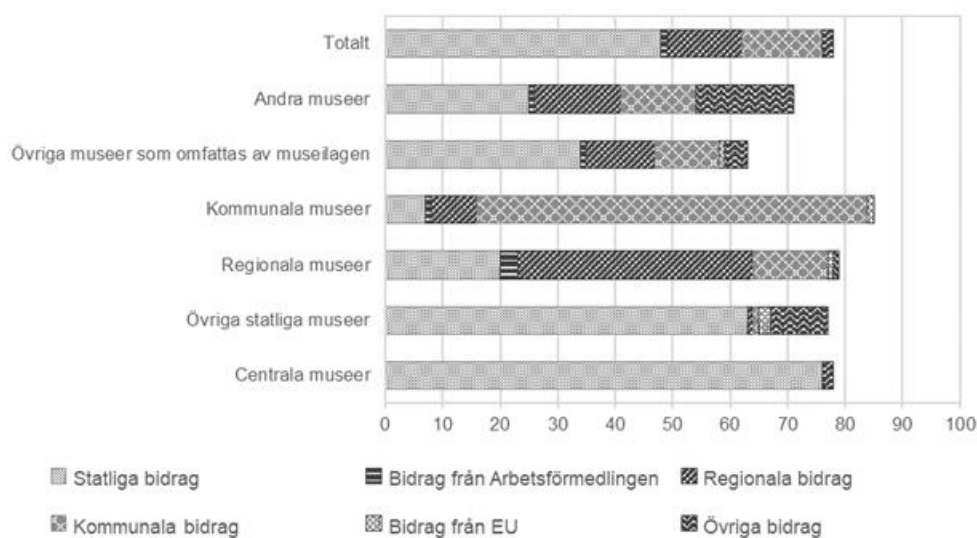
De samlade bidragen till *centrala museer* utgjorde 78 procent av deras totala intäkter. Nästan samtliga bidrag kom från staten och endast en mycket liten andel var i form av övriga bidrag. *Övriga statliga museer* hade en bidragsfinansiering på 77 procent och även här var den största delen statliga bidrag.

För *regionala museer* utgjorde bidragen 79 procent av intäkterna, 41 procent av bidragen kom från regionerna, följt av 20 procent från staten och 13 procent från kommunerna. *Kommunala museer* redovisade att bidrag stod för 85 procent av de totala intäkterna: merparten av bidragen kom från kommunerna, 68 procent, men en liten andel kom även från regionerna och staten.

I kategorin *övriga museer som omfattas av museilagen* utgjorde bidragen en majoritet av de totala intäkterna, 63 procent, och de var främst från staten, 34 procent. För *andra museer* bestod 71 procent av intäkterna av bidrag, där den största andelen, 25 procent, kom från staten.

Figur 5. Intäkter från offentliga bidrag eller anslag per museikategori 2021, procent av totala intäkter.

Figure 5. Revenues from public grants by museum category 2021, percent of total revenues.

Se tabell 21 för underlag till figuren.

Intäkter från andra källor

Figur 6 (och tabell 22 i Excel-bilagan) visar alla museernas samlade intäkter från andra källor som inte är bidrag, fördelade på olika typer av intäkter.

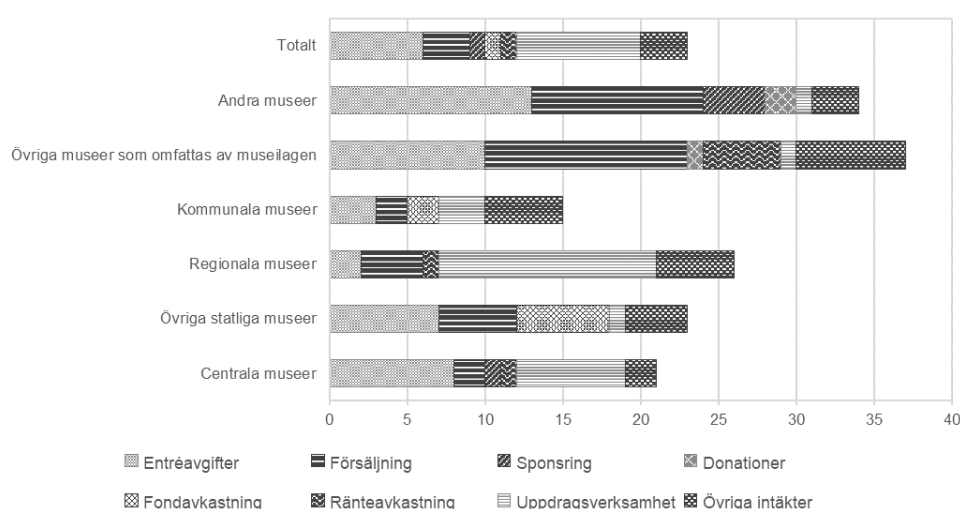
Entréavgifter utgjorde 6 procent av museernas totala intäkter under 2021. Det är en ökning om 2 procentenheter jämfört med 2020, men fortfarande långt ifrån hur det såg ut innan pandemin då intäkter från entréavgifter utgjorde 12 procent av de totala intäkterna. Kategorin *andra museer* hade den största intäktsandelen från entréavgifter, 13 procent, vilket dock är en minskning från 15 procent 2020. Därefter kommer *övriga museer som omfattas av museilagen* med 10 procent. Entréavgifter utgjorde endast 2 procent av de totala intäkterna på *regionala museer*, 3 procent på *kommunala museer*, 7 procent på *övriga statliga museer* och 8 procent på *centrala museer*.

De totala intäkterna från försäljning var 3 procent 2021 och förändrades inte jämfört med 2020. Siffran är dock fortfarande bara hälften så stor som 2019. Störst andel intäkter från försäljning har *andra museer* och *övriga museer som omfattas av museilagen*, 11 respektive 13 procent av intäkterna. Det betyder att dessa museikategorier får nästan 25 procent av sina intäkter från försäljning och entréavgifter.

För regionala museer var den största intäktsandelen, utöver bidrag, uppdragsverksamhet som stod för 14 procent av de totala intäkterna. Övriga intäkter motsvarade 3 procent av museernas totala intäkter under 2021.

Figur 6. Övriga intäkter från andra källor per museikategori 2021, procent av totala intäkter.

Figure 6. Other revenues from other sources by museum category 2021, percent of total revenue.

Se tabell 22 för underlag till figuren.

Kostnader per kostnadsslag

Uppgifter om kostnader efter kostnadsslag har samlats in från alla *centrala museer* och *regionala museer* samt museer med 10 eller fler årsarbetskrafter och presenteras i figur 7 (och tabell 22 i Excel-bilaga).

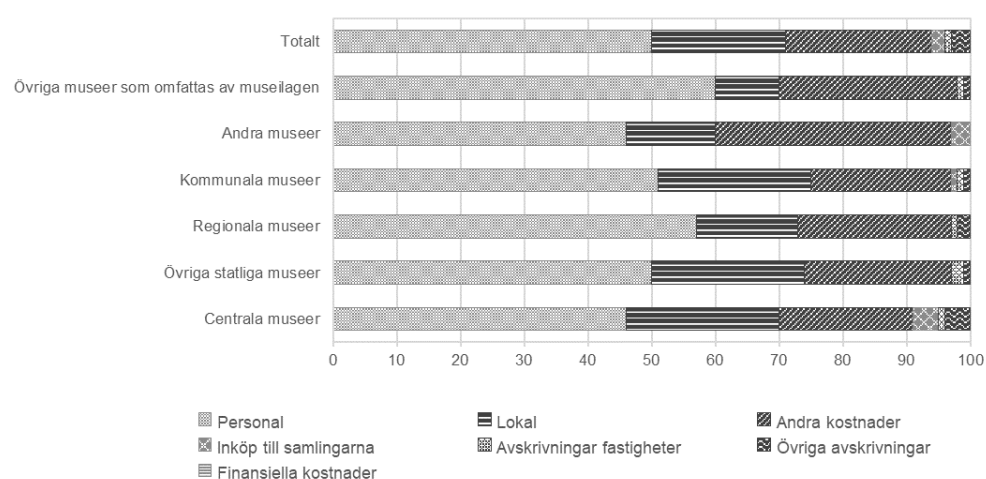
Fördelningen mellan kostnadsslagen är i stort oförändrad sedan 2020. Löpande kostnader såsom kostnader för personal, lokal och andra verksamhetskostnader utgjorde 94 procent av de totala kostnaderna. Personalkostnader stod för hälften av museernas totala kostnader under 2021. Kategorierna *regionala museer* och *övriga museer som omfattas av museilagen* hade de högsta andelarna personalkostnader, 57 respektive 60 procent. För de övriga kategorierna bestod mellan 46 och 51 procent av de totala kostnaderna av personalkostnader.

Lokalkostnader stod för 21 procent av de totala kostnaderna. *Centrala museer*, *övriga statliga museer* och *kommunala museer* hade störst andel lokalkostnader (24 procent vardera). *Andra museer* och *övriga museer som omfattas av museilagen* redovisade den minsta andelen lokalkostnader med 14 respektive 10 procent.

Andra verksamhetskostnader utgjorde 23 procent av museernas totala kostnader under 2021.

Figur 7. Kostnader per kostnadsslag och museikategori 2021, procent av totala kostnader.

Figure 7. Costs by type of costs and museum category 2021, percent of total costs.

Se tabell 23 för underlag till figuren.

Personal

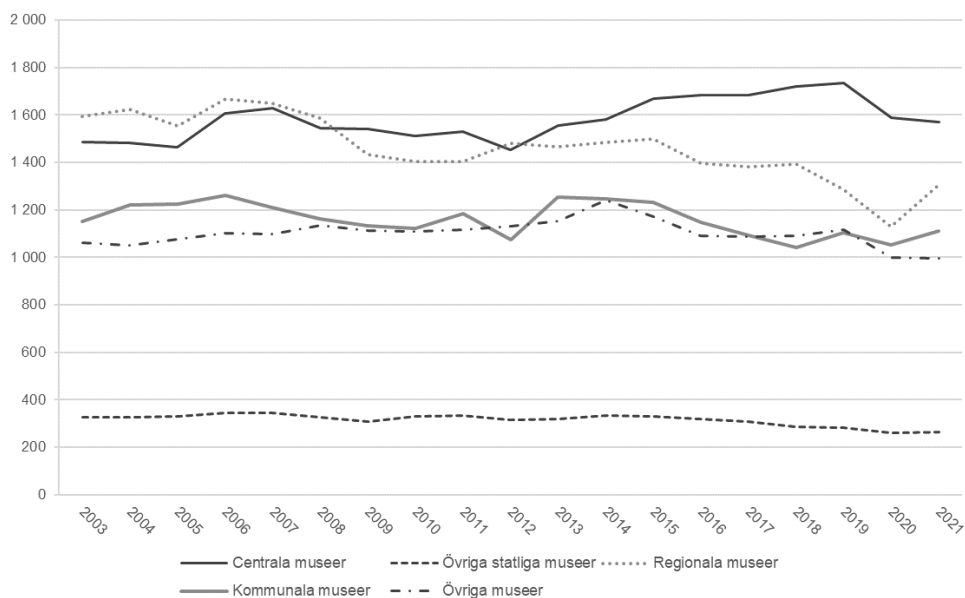
En årsarbetskraft definieras av den arbetstid som motsvarar en heltidssysselsatt person under ett år (cirka 1 760 arbetstimmar). Om två personer arbetar halvtid motsvarar det en årsarbetskraft. I årsarbetskrafter ingår anställda med lön i den egna organisationen, både tillsvidareanställda och visstidsanställda. Även personer med stöd från Arbetsförmedlingen, där lönen betalas ut av museet, ingår. Om museet köper in tjänster/personal från en annan organisation är det inte egen personal.

Viss ökning av årsarbetskrafter 2021

Under 2021 utfördes 5 250 betalda årsarbetskrafter på museerna. Figur 8 (och tabell 20 i Excel-bilagan) visar utvecklingen 2003–2021 för antalet årsarbetskrafter inom de olika museikategorierna. Flest årsarbetskrafter utfördes vid *centrala museer* följt av *regionala museer*. Vid *centrala museer* fanns det 1 571 årsarbetskrafter 2021, vilket motsvarar 30 procent av alla årsarbetskrafter som rapporterades 2021. På *regionala museer* fanns 25 procent av årsarbetskräfterna 2021, och omkring 20 procent vardera utfördes på *kommunala museer* och *övriga museer*. *Övriga statliga museer* utgjorde 5 procent av alla årsarbetskräfterna på museerna, men det är också den museikategori som har minst antal museer.

Figur 8. Avlönade årsarbetskrafter per museikategori 2003–2021, antal.

Figure 8. Paid full-time equivalents by museum category 2003–2021, number.

Museikategorierna *övriga museer* som omfattas av *museilagen* och *andra museer* har slagits ihop och redovisas tillsammans med den tidigare kategorin *övriga museer*.

Bortfallskompletterade värden.

Se tabell 20 i Excel-bilagan för underlag till figuren.

Under 2021 ökade det totala antalet årsarbetskrafter med drygt 4 procent jämfört med 2020, men antalet är fortfarande mindre än året innan pandemin, 2019. Ökningen var störst vid de *regionala museerna* (15,5 procent), följt av *kommunala museer* (5,4 procent) och *övriga statliga museer* (2,3 procent). Årsarbetskrafterna på *centrala museer* och *övriga museer* minskade dock något, med 1,1 respektive 0,5 procent.

Fram till och med 2008 hade *regionala museer* det högsta antalet årsarbetskrafter. Därefter har flest årsarbetskrafter utförts på de *centrala museerna* med undantaget 2012. Figur 8 visar en kontinuerlig ökning av antalet årsarbetskrafter på *centrala museer* fram till det första pandemiåret 2020. Samtidigt uppvisar *regionala museer* en nedåtgående trend sedan början av 2010-talet. Det är dock den museikategori som återhämtat sig mest 2021 jämfört med det första pandemiåret 2020. *Kommunala museer*, *övriga statliga museer* och *övriga museer* redovisar inte lika tydliga trender över tid. Det finns dock en viss nedgång sedan 2014, vilken är starkast i kategorin *övriga museer*.

Fler kvinnor än män arbetar på museerna

Utöver att svara på frågan om antalet årsarbetskrafter får museer svara på hur fördelningen av årsarbetskrafterna ser ut uppdelat på kvinnor och män. Detta visas i tabell 9. År 2021 stod kvinnor för 62 procent av samtliga årsarbetskrafter och män för 38 procent. I samtliga museikategorier är andelen kvinnor större än andelen män. Störst andel kvinnor arbetar på *kommunala museer*, 65 procent, och minst andel på *centrala museer*, 59 procent.

Tabell 9. Könsfördelning av årsarbetskrafter per museikategori 2021, procent.

Table 9. Gender balance of paid full-time equivalents by museum category 2021, percent.

Museikategori	Kvinnor	Män	Totalt
Centrala museer	59	41	100
Övriga statliga museer	62	38	100
Regionala museer	63	37	100
Kommunala museer	65	35	100
Övriga museer som omfattas av museilagen	60	40	100
Andra museer	63	37	100
Totalt	62	38	100

Den ideella arbetskraften hälften så stor som innan pandemin

Hittills har presenterats statistik över betald arbetskraft. Museernas verksamhet bedrivs dock även genom ideellt arbete. De ideella insatserna är vanligast på museer med mindre än en årsarbetskraft, men även större museer har ideellt arbetande personer. Många museer vittnade om svårigheter att upprätthålla verksamheter med

ideell arbetskraft under coronapandemin som innebar att den äldre befolkningsgruppen inte kunde delta i verksamheten. De äldre utgör normalt en viktig del av den ideella arbetskraften.

Under 2021 uppskattade museerna att det totala antalet ideellt utförda årsarbetskrafter var ungefär 172. Jämfört med 2020 innebär det en ökning med 20 procent, men det ideella arbetet är fortfarande knappt hälften av vad det var innan pandemin. Under 2021 utfördes cirka 85 procent av det ideella arbetet på *övriga museer* och 6 procent på *kommunala museer*.

Små museer och botaniska trädgårdar

Museer med mindre än en årsarbetskraft får en kortare enkät med mindre detaljerade frågor, har ett större bortfall (48 procent 2021) och kvaliteten på inlämnade uppgifter är oftare osäker, varför dessa museer särredovisas i ett eget kapitel och inte ingår i den officiella statistiken. Majoriteten av *museer med mindre än en årsarbetskraft* är små museer som sköts av helt ideella krafter. Många av de museerna har kommenterat att enkäten är svår att besvara eller svarat ”vet ej” på många av frågorna samt uppgivit att det är svårt att ange antalet ideellt arbetade timmar.

Botaniska trädgårdar ingår sällan i andra länders statistiska redovisningar av museer. Att särredovisa gruppen förenklar därför internationella jämförelser.

Nedan presenteras rapporterade värden för *museer med mindre än en årsarbetskraft* och *botaniska trädgårdar* gällande antal besök, årsarbetskrafter, ekonomi samt samlingarnas inriktning.

I 2021 års undersökning svarade 162 *museer med mindre än en årsarbetskraft* och 7 *botaniska trädgårdar* på minst en av frågorna som gäller besök, ekonomi eller årsarbetskrafter (se tabell 1).

Samlingarnas inriktning

I tabell 10 presenteras museernas inriktning på sina samlingar. Nästan hälften av de små museerna har *arbetslivsmuseum* som huvudsaklig inriktning; de är alltså museer som berättar om ett yrke eller en arbetsplats med huvudsaklig inriktning på industri-samhällets kulturarv. Omkring en femtedel har *lokalhistoria och hembygd* som huvudsaklig inriktning. Bortsett från *botanisk trädgård och arboretum* finns samtliga kategorier representerade i gruppen *museer med mindre än en årsarbetskraft*.

Tabell 10. Samlingarnas huvudsakliga inriktning på små museer och botaniska trädgårdar 2021, antal.

Table 10. The collections main focus at small museums and botanical gardens 2021, number.

Inriktning	Museer med mindre än en årsarbetskraft	Botaniska trädgårdar och arboretum
Allmänt museum	8	0
Arbetslivsmuseum	77	0
Botanisk trädgård och arboretum	0	6
Ekomuseum	2	0
Historia och arkeologi	15	0
Konst	4	0
Lokalhistoria och hembygd	35	0
Naturhistoria och naturvetenskap	1	1
Specialinriktat museum	8	0
Vetenskap och teknik	2	0
Övrigt	8	0
Totalt	160	7

Besök

Av tabell 10 framgår att under 2021 gjordes 1,7 miljoner besök på *botaniska trädgårdar*. På *museer med mindre än en årsarbetskraft* gjordes 238 344 besök 2021.

I tabell 25 och 26 i Excel-bilagan redovisas besök per museum under 2021.

Tabell 11. Besök på svarande små museer och botaniska trädgårdar 2020–2021, antal.

Table 11. Visits at responding small museums and botanical gardens 2020–2021, number.

Museikategori	Antal besök 2020	Museer som svarat 2020	Antal besök 2021	Museer som svarat 2021
Museer med mindre än en årsarbetskraft	137 545	100	238 344	127
Botaniska trädgårdar och arboretum	1 132 437	5	1 719 466	6

Rapporterade men inte bortfallskompletterade uppgifter.

Intäkter och kostnader

I tabell 12 redovisas totala intäkter och kostnader. De samlade intäkterna för *museer med mindre än en årsarbetskraft* uppgick 2021 till runt 29,5 miljoner kronor, och kostnaderna uppgick till 28,6 miljoner kronor. *Botaniska trädgårdar* hade intäkter på nästan 148 miljoner kronor och kostnader på drygt 147 miljoner kronor under 2021.

Tabell 12. Totala intäkter och kostnader för svarande små museer och botaniska trädgårdar 2021, tusentals kronor och antal.

Table 12. Total revenues and costs for responding small museums and botanical gardens 2021, SEK thousands and number.

Museikategori	Intäkter	Kostnader	Museer som svarat
Museer med mindre än en årsarbetskraft	29 463	28 618	143
Botaniska trädgårdar och arboretum	147 950	147 394	7

Rapporterade men inte bortfallskompletterade uppgifter.

Årsarbetskrafter

År 2021 lämnade 34 *museer med mindre än en årsarbetskraft* uppgifter om antalet årsarbetskrafter. Totalt redovisades 11 betalda årsarbetskrafter. Samtidigt rapporterade museerna 202 118 ideellt arbetade timmar, vilket motsvarar 115 årsarbetskrafter. *Botaniska trädgårdar* hade 153 betalda årsarbetskrafter 2021 på 7 svarande museer.

Tabell 13. Betalda årsarbetskrafter på svarande små museer och botaniska trädgårdar 2020–2021, antal.

Table 13. Paid full-time equivalents at responding small museums and botanical gardens 2020–2021, number.

Museikategori	Årsarbets- krafter 2020	Museer som svarat 2020	Årsarbets- krafter 2021	Museer som svarat 2021
Museer med mindre än en årsarbetskraft	9	32	11	34
Botaniska trädgårdar och arboretum	117	5	141	7

Rapporterade men inte bortfallskompletterade uppgifter.

Referenser

Myndigheten för kulturanalys. 2020. *Museer 2019*. Kulturfakta 2020:2. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för kulturanalys. 2021. *Museer 2020*. Kulturfakta 2021:1. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

Myndigheten för kulturanalys. 2022. *Besöksutveckling för de centrala museerna 2021*. Kulturfakta 2022:1. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

ISO 18461:2016. International Museum Statistics.

SFS 2017:563. Museilag.

Bilaga I. Metodbeskrivning för uppräknings och imputering

Museistatistiken strävar efter att vara en totalundersökning, det vill säga att alla museer som Kulturanalys känner till och som tillhör målpopulationen ska få en enkät. Bortfall uppstår om ett museum inte besvarat enkäten. Har respondenten besvarat vissa, men inte alla, frågor i enkäten kallas det för ett internt bortfall. För att kunna skatta totalvolymerna och inte riskera att underskatta de faktiska volymerna på grund av bortfallet använder Kulturanalys metoden imputering. Det innebär att saknade data beräknas med hjälp av de data man har tillgång till för att kunna presentera tidsserier på aggregerad nivå.

För 2021 års rapport fattade Kulturanalys beslutet att inte bortfallskomplettera tidsserier över besök för åren 2020 och 2021. Anledningen var det mycket stora tappet av besök under 2020 och 2021 jämfört med 2019 (omkring 65 procent 2020 jämfört med 2019, ej uppräknade värden) som en konsekvens av coronapandemin. Bedömningen som gjordes var att en bortfallskomplettering för besök baserat på föregående års uppgifter hade inneburit en grov överskattning av antalet besök. Kulturanalys bedömer dock att en viss underskattning sker. Besök som rapporterats för 2020 och 2021 används inte heller för att bortfallskomplettera tidigare år i tidsserien.

I rapporten Museer 2021 har variablerna för antalet besök (2003–2019), årsarbetskrafter, intäkter och kostnader räknats upp. Uppräkningen har gjorts för perioden 2003–2021 enligt följande:

- Det nya värdet beräknas som medelvärde av de två närmaste värdena i tidsserien. Värdena kan hämtas både före och efter den aktuella tidpunkten.
- Imputeringen tar hänsyn till när museet bildats och om museet lagts ner eller varit tillfälligt stängt.
- Om museet aldrig besvarat frågorna om antal årsarbetskrafter, intäkter eller kostnader görs ingen imputation för den aktuella variabeln.
- Kategorin *centrala museer* imputeras inte eftersom saknade värden hämtats från årsredovisningar.
- Kategorierna *museer med mindre än en årsarbetskraft* samt *botaniska trädgårdar* har inte imputerats då svarsfrekvensen är mycket låg för dessa kategorier och tidsserierna är korta.

Kulturanalys bedömning är att denna metod för imputering av museidata ger en god skattning av totalvolymerna för museer med mer än en årsarbetskraft. En högre andel inrapporterade svar ger en lägre grad av imputering och därmed också en säkrare skattning. Andel av det totala värdet baserat på inrapporterade värden (tabell 14) är lägst för kategorin *övriga museer* för samtliga variabler, men bedöms vara tillräckligt hög för att skattningen ska vara tillfredställande vad gäller besök, årsarbetskrafter, intäkter och utgifter.

Tabell 14. Andel av det totala värdet baserat på inrapporterade värden per museikategori och variabel 2003–2021, procent.

Table 14. Proportion of total values based on reported values by museum category and variable 2003–2021, percent.

Variabel	Museikategori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Årsarbetskrafter	Centrala museer	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Årsarbetskrafter	Övriga statliga museer	62%	64%	71%	64%	74%	73%	68%	73%	69%	65%	83%	88%	79%	74%	75%	70%	58%	71%	68%
Årsarbetskrafter	Regionala museer	98%	97%	98%	99%	99%	95%	98%	93%	97%	97%	97%	98%	99%	96%	96%	96%	98%	99%	98%
Årsarbetskrafter	Kommunala museer	79%	79%	81%	81%	79%	67%	70%	70%	73%	73%	69%	71%	66%	76%	75%	77%	83%	84%	82%
Årsarbetskrafter	Övriga museer	29%	26%	28%	29%	30%	33%	17%	20%	20%	23%	63%	68%	54%	49%	51%	53%	48%	57%	53%
Besök	Centrala museer	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Besök	Övriga statliga museer	80%	78%	82%	57%	54%	67%	69%	69%	72%	72%	73%	71%	59%	83%	77%	53%	46%	100%	100%
Besök	Regionala museer	97%	98%	98%	98%	98%	96%	97%	96%	96%	96%	94%	97%	97%	96%	98%	97%	96%	100%	100%
Besök	Kommunala museer	71%	74%	82%	82%	68%	62%	63%	69%	69%	72%	75%	78%	77%	86%	82%	80%	83%	100%	100%
Besök	Övriga museer	25%	29%	30%	28%	30%	32%	21%	12%	12%	14%	60%	57%	58%	51%	45%	45%	45%	100%	100%
Intäkter	Centrala museer	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Intäkter	Övriga statliga museer	59%	58%	66%	60%	70%	69%	64%	71%	67%	62%	80%	85%	80%	78%	66%	79%	70%	82%	75%
Intäkter	Regionala museer	92%	98%	98%	99%	99%	96%	98%	97%	97%	98%	99%	97%	99%	93%	95%	95%	98%	99%	99%
Intäkter	Kommunala museer	76%	82%	81%	81%	81%	71%	74%	73%	71%	73%	72%	73%	75%	85%	70%	75%	89%	85%	84%
Intäkter	Övriga museer	32%	33%	36%	32%	39%	40%	21%	26%	24%	31%	53%	65%	54%	46%	47%	54%	58%	55%	66%

Variabel	Museikategori	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kostnader	Centrala museer	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Kostnader	Övriga statliga museer	60%	58%	62%	59%	70%	70%	64%	71%	62%	63%	81%	80%	74%	79%	66%	71%	72%	83%	75%
Kostnader	Regionala museer	91%	93%	98%	99%	99%	95%	98%	98%	97%	98%	99%	99%	99%	97%	95%	94%	98%	99%	98%
Kostnader	Kommunala museer	66%	74%	72%	73%	71%	62%	65%	65%	63%	68%	67%	72%	68%	77%	70%	71%	87%	85%	84%
Kostnader	Övriga museer	37%	33%	39%	35%	40%	43%	22%	27%	25%	31%	59%	62%	56%	50%	57%	64%	64%	61%	63%

www.kulturanalys.se